

Nhà Thờ Mẹ Chúa (Church of the Holy Sepulchre) được hoàng đế La Mã Constantine cho xây vào khoảng năm 326 trên nền đất ở trong thành Jerusalem

Nơi các tín đồ Thiên Chúa Giáo tin rằng đó là nền đất ở Golgotha theo Thánh Kinh Tân Ước là nơi Chúa Jesus chịu nạn trên cây thánh giá. Ngay tại đây cũng tin rằng đây là nhà mai táng xác Chúa Jesus.

Nhà Thờ Mẹ Chúa với hai mái vòm trong thành cổ Jerusalem

Cứ ngàn năm nay Nhà Thờ Mẹ Chúa được nhiều giáo phái Chính Thống (Orthodox) tranh giành quyền quản lý và cũng là địa điểm hành hương quan trọng nhất của thánh địa Jerusalem nay do Israel kiểm soát.

Rời vùng Gethsemane nhiều cây Olive ở phía Đông Jerusalem chúng tôi lên xe đi vào khu vực thành qua cửa chính ở hướng Tây là cửa thành Jaffa.

Sau đó xußng xe đi bß trên đßn đßng Chúa Chßu Nßn mà ngßi Công giáo gßi là Đßng Thánh Giá gßm có 14 chßn và đißm cußi cùng là Nhà Thờ Mộ Chúa đßc xây ß đßa đißm cßa 4 chßn cußi cùng.

Nhà Thờ Mộ Chúa tßa lßc trong khu Thiên Chúa Giáo trong thành cß Jerusalem, là đißm hành hßng nßi tißng nhßt ß đây, ngßi ta thßng nghĩ rßng đó là mßt vßng cung thánh đßng đßs ß vßi tháp chuông cao sßng sßng, có nhißu cßa ra vào rßng lßn. Nhßng đßn nßi mßi thßy hoàn toàn khác hßn, nhà thờ không đßng mßt mình trong sßn rßng mà nßm chen chúc vßi nhßng kißn trúc khác, nhißu nhà thờ bßng đá xây xung quanh che kín nhà thờ.

Nhà thờ có hai vòm mái (dome) ß gßn khó thßy vì vòm không cao, nhßng nßu đßng tß phía xa nhß đßi Olives ngßi ta sß thßy ngôi nhà thờ vßi 2 mái vòm màu xám.

Nhà Thờ Mộ Chúa xây lßn đßu vào thßi La Mã cai trß khoßng năm 326, sau đó bß hßa hoßn, chißn tranh tàn phá nhißu lßn và nhà thờ hißn nay đßc xây đßi thßi đß qußc Thßp Tß Chinh (Crusaders) vào năm 1099 và đßc tôn tßo lßn cußi năm 1808.

Bình đß (Floor Plan) nhà thờ theo hßng Đông Tây nhßng cßa chính ra vào hißn nay ß hßng Nam và rßt khó thßy vì hai bên là nhßng vách tßng cßa các nhà thờ khác che khußt chß chßa mßt khoßng sßn hßp trßc cßa vào nhà thờ. Nhìn kß nhà thờ có 2 cßa nhßng cßa bên phßi bß bít kín bßng đá là do ngßi Hßi xây bít sau năm 1187 sau khi đánh bßi Thßp Tß Chinh và giành quyßn sß hßu Jerusalem.

Cửa vào Nhà Thờ Mẹ Chúa và cửa bên phải bị chốt kín sau năm 1187

Nhà thờ theo kiểu Chính Thống giáo nhưng cửa ra vào nhà thờ lại do người Hồi giáo kiểm soát và giữ chìa khóa, đó là truyền thống mấy trăm năm nay vì các giáo phái Chính Thống tranh giành nhà thờ chia phân để rõ ràng nên họ thờ tự thu nhập... Người Hồi giáo giữ chìa khóa nhà thờ cho công bằng.

Nhà thờ lại không chỉ có một cửa ra vào nên rất nguy hiểm nếu xảy ra hỏa hoạn thì đã từng xảy ra làm thiệt mạng nhiều tín đồ hành hương.

Người ta đã để thêm một cửa ra vào phía ngoài để nay vì còn tranh chấp nên chia thành hai phần. Hiện nay cái quyền nhà thờ được chia cho 3 tôn giáo: Chính Thống Hy Lạp, Đông phương Armenian Apostolic và Công Giáo La Mã và còn 5 giáo phái Chính Thống khác chia nhau lịch trình làm lễ trong nhà thờ.

BÀI ĐÁX C D U

Khi mßi bßc vào khung cßnh bên trong hßi tßi mßc dù đßc thßp bßng nhßng chùm đèn tß trên trßn thß xußng. Hai bên vách cßn nhißu loßi đá màu sßc và kích cß khác nhau rßt cß xßa. Dßi nßn nhà thờ cũng lát bßng nhißu loßi đá nhß trên vách.

Gian phòng đßu tiên gßn cßa ra vào có mßt bß đá chßnh tß là nßi đã tßng đßt xác Chúa đß xßc đßu (Stone of Uncion), tßm lißm trßc khi an táng trong nhà mß. Nßi đây khi chúng tôi đßn rßt nhißu tín đß thành kín cßu nguyßn, có nhißu phßn nhß khóc lóc, ngß i ta đßt tràng hßt, thánh giá lên bß táng xác đß “thánh hóa” các món thß tß này. Có ngß i đßt nhßng chai nßc ußng đß mang vß nhà nhß nßc thánh chßa lành nhßng chßng bßnh dai dßng, ngßt nghèo. Đß ý trên mßt đá có vài đßng nßt theo chißu đßc, nhißu ngß i cho rßng do đßng đßt xßy ra sau khi Chúa trút hßi thß cußi cùng trên cây thánh giá.

Theo thánh kinh ghi lßi khi ßy trßi đßt bßng sßm ußi, mây đen vßn vũ và mßt đßt rung chuyßn khißn nhßng ngß i lính La Mã đang canh xác phßi bß chßy và hß tin rßng ngß i bß gißt trên thánh giá chính thßt là con cßa Chúa Trßi mà trßc đây hß không tin cho là lßng ngôn, phßm thßng! Phía trên tßng cßa gian phòng đßt bß đá xßc đßu là mßt bßc tranh cßn đá màu (mosaic) dißn tß cßnh Đßc Mß và các môn đß chußn bß tßm lißm Chúa.

Bên trong nhà thờ ngay nơi Chúa chßu đßng đßnh

NGÔI MỘ CHÚA JESUS

Bên hßng trái bß đá xßc đßu là đßa đßnh chính cßa nhà thờ là nơi có Mộ Chúa, nơi đây là mßt nhà nguyßn hình hßp chßnh tßm ngay phßa đßi vßm mái tròn (dome of rotunda) cßa nhà thờ. Ở đây, các khung cßa kính tßa ánh sáng tß bên trên xußng.

Nhà nguyßn Mộ Chúa gßi là “Edicule” có 2 phòng: phòng thờ nhßt chßa Tßng Đá Thiên Thßn (The Angel’s Stone) là mßt phßn cßa tßng đá ngßi ta tin rßng là cßa che kín nhà mß sau khi đã táng xác Chúa vào bên trong. Phòng thờ nhßi là mộ Chúa đßc tìm thßy tß thßi vua Constantine nay bên trên là nßm mß bßng đá cßm thßch xây tß thßi Trung cß. Mộ ißn vào vißng mộ Chúa chß đßc 4 ngßi nên tín đß sßp hàng nơi đây khá đßng đß chß đßn lßt mình.

Phßa tay phßi cßa bß đá xßc đßu là nhßng bß thang đßn lên nơi xßa kia là đßi Calvary (hay còn gßi là đßi Golgotha, Núi Sß) là nơi Chúa chßu đßng đßnh. Nơi đây ngày nay là mßt nhà nguyßn vßi các bàn thờ trang trí bßng vàng nguyßa lßng lßy. Bàn thờ chính thußc Chính Thßng Hy Lßp, nơi đây nhìn xuyên qua tßm kính phßa đßi là tßng đá vßi lß sâu là nơi chân thánh giá đßc chôn trong đó. Công giáo La Mã qua dòng tu Franciscan có bàn thờ bên cßnh tên là Bàn Thờ Kính Đßnh Thßp Giá là chßn thờ 11 cßa suy gßm Chßn Đßng Thánh Giá.

Phßa trái vß hßng bàn thờ cßa giáo hßi Chính Thßng Đßng Phßng có tßng Đßc Mß Mary, ngßi ta tin rßng là nơi đßa xác Chúa Jesus tß trên thánh giá xußng đß trao trß cho thân nhân cßa Chúa là Đßc Mß (Chßn thờ 13).

Đßi qua các nơi trong Nhà Thờ Mộ Chúa khung cßnh đßng mß thißng lißng vßi tßng đá cß xßa, ánh nßn lung linh huyßn ßo và tín đß thành tâm cßu nguyßn, nhißu nß tu xúc đßng không ngăn đßc dòng nßc mßt khißn tôi nhß lßi lßi Chúa nói vßi các phßnh thành Jerusalem đß theo Ngài trên con đßng khßnh: “Chß khóc thßng tao mà chi, mà hãy khóc thßng cho chúng bây và con cháu chúng bây mà chß!”

Nhßp ßnh gia Phùng Khßi Tußn vßc thßnh giß trßn đßng Chßa chßu nßn

LßCH Sß NHÀ THỜ Mß CHÚA

Nhà thờ Mẹ Chúa có lịch sử gần 2 ngàn năm và nhà thờ hiện nay là một trong những nhà thờ cổ xưa nhất còn giữ nguyên kiểu trúc cách nay gần một ngàn năm.

Tiền khởi vào đầu thế kỷ 2 này đây là đền thờ nữ thần Aphrodite trong huyền thoại Hy Lạp là ngôi đền có sắc đẹp như nữ thần Venus.

Đền thờ hoàng đế Constantine là người mở đầu, vào khoảng năm 326 ông truyền lệnh phá bỏ ngôi đền nữ thần để xây nhà thờ kính nhớ cuộc đời của Chúa Jesus. Constantine nhớ mẹ mình là bà Helena đến ra trông coi việc xây nhà thờ.

Trong lúc đào móng bà Helena phát hiện được cây thánh giá và ngôi mộ chôn Chúa Jesus mà theo ông Eusebius: “kiểu cách ngôi mộ với những bằng chứng rõ ràng đây là mộ chôn Jesus”

mßc dù cß nhßng phßn bßt tß các đßo sß thßi ßy.

Nhà thờ Constantine xây là hai nhà thờ lißn nhau trên 2 đßa đßi mß là đßi Golgotha và Mẹ Chúa vßi tßng đá cßa mß đß cß lßy ra đßt bên cßnh mß. Vßm mái bên trên đß cß hoàn tßt vào thờ kß thờ 4.

Nhà thờ bß hßa hoßn vào năm 614 khi đßo quân “tßi n Hßi giáo” Persians đß i quyßn chß huy cßa vua Khosrau II chißm Jerusalem và ông này đã giß lßi đß cß cây thánh giá.

Đßn năm 630 vua Heraclius cßa Byzantine đánh bßt quân Persians ra khßi thành, lßy thánh giá và xây lßi nhà thờ. Năm 638 quân Hßi giáo trß lßi vßn giß nguyên khu Thiên Chúa giáo và nhà thờ Mẹ Chúa vßn là nhà thờ Thiên Chúa giáo, đßn năm 966 các cánh cßa và mái nhà thờ bß cháy vì mßt vßn nßi loßn.

Năm 1009 nhà thờ bß phá sßp vì vua Hßi lúc đó là Al-Hakim bài xích Thiên Chúa giáo. Thßi gian sau đó gißa Al-Hakim và đß qußc Byzantine thờ đô đßt ß Constantinople thßng lßng đß xây lßi nhà thờ Mẹ Chúa, bù lßi Hßi giáo sß xây lßi các đßn thờ ß Constantinople.

Thßng thuyßt hai bên chßa thành thì năm 1099 quân Thßp Tß Chinh Lßn Thß Nhßt chißm Jerusalem và hß xây lßi nhà thờ nhßng năm sau đó. Nhà thờ bß cháy và đß cß tu bß nhißu lßn, gßn đây nhßt vào năm 1994 đßn 1997 trùng tu mái vòm cß thờ năm 1870 cũng nhß tân trang lßi toàn bß nhà thờ.

VÀI NÉT Vß ĐßO CHÍNH THßNG

Nhà Thờ Mẹ Chúa cũng nhß hßu hßt nhà thờ xây đßng trên các thánh tích Thiên Chúa giáo ß Jerusalem đßu thußc quyßn cai qußn cßa giáo hßi Chính Thßng còn đß cß gßi là Chính Thßng Đông Phßng bao gßm Chính Thßng Hy Lßp và Chính Thßng Nga. Hißn đßo Chính Thßng cß khoßng tß 150 đßn 350 trißu tßn đß phß bißn nhßt ß Nga và các nßc Đông Âu trong Liên Bang Sô Vißt cũ. Tßng “Chính Thßng” mußn nói lên đó là giáo hßi Kitô giáo nguyên thßy xem mình nhß giáo hßi “duy nhßt, thánh thßn, công giáo và tông truyßn”. Kitô giáo phát xußt tß đßt Do Thái sau ngày Chúa Jesus tß nßn và đß cß truyßn bá sang Tây phßng (Tây Âu) và Đông

phßng (Nga Sô).

Phái đoàn hành hßng trßc Nhà Thờ Mẹ Chúa

Trong thiên niên kỷ (1,000 năm) đßu cßa Kitô giáo, Chính Thßng Đông Phßng và Công giáo La Mã cùng là mßt giáo hßi, mßc dù có mßt số khác bißt gißa Đông phßng và Tây phßng.

Chính Thßng chßu ßnh hßng văn hóa Hy Lạp có trung tâm là Constantinople (nay là Istanbul) còn giáo hßi La Mã ßnh hßng văn hoá Latin, trung tâm đßt ß Roma.

Vào thß kỷ thß 11, các khác bißt này đßn đßn cußc ly giáo gißa Đông và Tây vào năm 1054, phân chia thành Chính Thßng giáo Đông Phßng và Công giáo La Mã. Sự chia hai tôn giáo đßn đßn cußc thánh chiến Thßp Tß Chinh Lßn Thß Tß vào năm 1204 quân Tây Âu theo giáo hßi La Mã chiếm đóng và cướp phá thành Constantinople cßa đß qußc Byzantine tßo mßt mßi hißm khích gißa hai tôn giáo cho đßn ngày nay.

Năm 2004, Đßc Giáo Hoàng John Paul II chính thßc xin lßi vißc tàn phá Constantinople năm 1204 và lßi xin lßi đßc Thßng Phß Bartholomew chßp nhßn.

Ngày nay hai giáo phái có vß xích lßi gßn nhau vì cùng có chung hßu hßt tín đßu nhß tin Thiên Chúa Ba Ngôi, Đßc Mẹ Đßng Trinh, thiên đßng và hßa ngßc (đßo Chính Thßng không tin Lßu n Ngßc là nßi đßn tßi nhß trßc khi đßc lên thiên đßng), tin Ngày Phán Xét Cußi Cùng.

Còn sß khác bißt nßa là quyßn hßn cßa Đßc Giáo Hoàng, đßi vßi Chính Thßng quyßn này có gißi hßn. Chßc sßc Chính Thßng giáo chß có giám mßc phßi sßng đßc thân, còn linh mßc và phó tß có thß kßt hôn trßc khi đßc chßu chßc.

Vß kißn trúc nhà thờ, đßo Chính Thßng xem nhà thờ là bißu tßng cßa con thßy n Noah tßng cßu nhân loßi trong cßn Đßi Hßng Thßy, nay hßi thánh cßu con ngßi khßi bß nhßn chìm trong cßn lũ cßa nhißu cám đß. Vì vßy hßu hßt nhà thờ Chính Thßng giáo bình đß đßc xây theo hình chß nhßt hay hình thßp tß giá.

Vß vißc thß tß nh tßng, Chính Thßng chßng lßi vißc thß các bßc tßng nên trong nhà thờ không có tßng mà chß có tranh ßnh đß thß kính và trang trí chung quanh bßng đèn đßu hoßc nhßng ngßn nßn sßp. Ngoài công đßng chißu sáng, nßn và đèn đßu còn bißu tßng cho sß sáng cßa thß gian.